

မြသန်းစာပေ

လူများ ၊ သက္ကရာဇ်များ - ၁၀ (၁)

ILYA EHRENBURG'S MEMOIRS
1891-1917

လူများ ၊ သက္ကရာဇ်များ -၁၀

ဒဂုန်တာရာ၏ အမှာ

(က)

ကျွန်တော် မြသန်းတင့်နှင့်သိသည် မှာ ကြာပါပြီ။ စစ်ပြီးစ ဗဟန်းတစ်နေရာတွင် ကျွန်တော် နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် သံမဏိမောင်မောင်နှင့် သွားတွေ့သည် ။ သူနှင့်အတူ လူငယ်တစ်ယောက်။ ကျွန်တော်က ထိုအချိန်က (၂၆)နှစ်အရွယ်။ ထိုလူငယ်က (၁၆)နှစ်ခန့် ဖြစ်မည်။ သူ့နာမည်က ကိုမြသန်း။ ပခုက္ကူမှာ သူက ကျွန်တော်၏ မေဝတ္ထုကိုဖတ်ပြီးနေသူတစ်ယောက်ဖြစ်နေသည် ကို တွေ့ ရ၍ ကျေနပ်မိရသေးသည် ။ တာရာမဂ္ဂဇင်းက (၁၉၄၆) ဒီဇင်ဘာတွင် ထွက်သည် ။ အမှတ် (၁)။ သူ၏ ကျောင်းနေဖက်မိတ်ဆွေများက စစ်ပြီးသောအခါ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေ ကြသည် ။ ကျွန်တော်က စာပေဘက်ရောက်သွားပြီ။ ၁၉၄၈ လောက်တွင် တက္ကသိုလ်မှ လူငယ် တစ်ယောက်၏ ဝတ္ထုကို ကျွန်တော်နှစ်သက်၍ တာရာတွင် ထည့်လိုက်သည် ။ ရေးသူကတော့ ကျွန်တော်နှင့် ဗဟန်းတွင် တွေ့ခဲ့ရသော လူငယ်ကိုမြသန်း။ သူ့အဖွဲ့အနွဲ့ကို ကျွန်တော်က ကြိုက်သည် ။ ဒါနှင့် ထည့်လိုက်သည် ။ သူ့တွင် ရသဟန် အဖွဲ့အနွဲ့ရှိသည် ကို ကျွန်တော် သိသည် ။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်က သူ့ဝတ္ထုများကို စာပေသစ်တွင် ပါဝင်သူဟု နားလည်လိုက်သည် ။ ထို့ နောက် သူနှင့်အတူပါလာသော ကိုသန်းတင်၊ ကိုကြည်လင်၊ ကိုကျော်အောင် စသော ပခုက္ကူကျောင်း သားများ နှင့် ရင်းနှီးခွင့်ရခဲ့သည် ။

(ခ)

ကျွန်တော် သူတို့ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ခင်မင်လာသည် ။ သူတို့ ဆိုသည် မှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်း သားများ ဖြစ်သည် ။ သူတို့ ၏ အခန်းများ

သို့ ရောက်သွားတတ်သည်။ ကိုမြသန်းက ဂျပ်ဆင်ဘက်တွင် နေသည်။ ကျွန်တော်ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော စာပေရေးရာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ရေးရာ အဖွဲ့များ တွင် သူပါဝင်လာသည်။ ၁၉၅၈ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် စာရေးဆရာအသင်းတွင် လှုပ်ရှားမှုများ ရှိသည်။ သူသည် ကျွန်တော်တို့ ဘက်သား။ ထို့နောက် စာရေးဆရာအသင်းနှင့်မတူသော စာရေးဆရာ စာပေကလပ် ထူထောင်လိုက်သည်။ သူပါလာသည်။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီတွင် သူ ပါဝင်လာသည်။ ၁၉၅၈ က စာရေးဆရာများအသင်းတွင် ဂယက်ရိုက်မှုများ ရှိနေသည်။ အကြီး အကျယ်တော့ မဟုတ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးပြဿနာများ ဖြေရှင်းရာတွင် လုပ်နည်းကိုင်နည်းများတွင် အနည်းငယ်ကွဲလွဲမှုများ ရှိသည်။ ၁၉၅၈ တွင် သူ့ကို ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ကျွန်တော်တို့ က တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းထဲတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တော့ ပြဿနာများ အနည်းငယ်ရှိခဲ့သည်။ သေနင်္ဂဗျူဟာ တွင် လည်း ပြဿနာများ ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ က ဆိုဗီယက်တပ်များ ဟန်ဂေရီပြည်တွင်း ဝင်ရောက် ကျူးကျော် စွက်ဖက်သည့်ဘက်တွင် ကျွန်တော်က သဘောမတူ။ ကျွန်တော့်ဘက်က လူမရှိ။ အားလုံး က ဆိုဗီယက်စနစ်ဘက်မှ ကာကွယ်သည် ဟု ယူဆဟန်တူသည်။ သို့သော် ၁၉၅၈ ဒီဇင်ဘာ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဝင်ရောက်လာသည့်အခါ ကျွန်တော့်ဘက်သားများ ပို၍ ရှိလာခဲ့၍ အား တက်မိခဲ့သည်။

၁၉၆၁ ဆွီဒင်ပြည် စတော့ဟုမ်းမြို့တွင် ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီအစည်း အဝေးတွင် မြသန်းတင့်နှင့် ကျွန်တော်တို့ အတူတက်ခဲ့ကြသည်။ ရပ်တည်မှုချင်းလည်း သိပ်မကွဲကြ၊ နည်းနည်းပါးပါးပင်။ ၁၉၆၀ ကျော် ဒီဇင်ဘာ စာပေညီလာခံကျင်းပသောအ

ခါများ တွင် လည်း သူနှင့် ကျွန်တော် အနည်းငယ် ကွဲလွဲမှုများ ရှိခဲ့သည် ။ သို့သော် သဘောမတူခြင်းများ သည် အရေးကြီးသည် မဟုတ်။ ညှိလျှင် ပြေလည် နားလည်သွားမည်ကို ယုံကြည်သူဖြစ်၍ လူချင်း အခင်အမင် ပျက်သည် မရှိ။ ပို၍ ပင် ရင်းနှီးခင်မင်လာသည် ဟု ဆိုရပေမည်။

(ဂ)

သူသည် ဘာသာပြန်များ စွာ ရေးခဲ့သည် ။ တော်စတိုင်း၏ "နှင့်ငြိမ်း ချမ်းရေး"၊ "ခန်းဆောင် နီအိပ်မက်" စသော ထူထဲသောစာအုပ်များကို သူ ပင် ကြိုးကြိုးစားစား ဘာသာပြန်ခဲ့သည် ။ အမေရိ ကန်တွင် နာမည်ကြီး သော လေရှူးသုန်သုန် ဝတ္ထုသည် လည်း ထူထူထဲထဲ စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်သည် ။ သူ့ကို ကျွန်တော်က ဘာသာပြန်ကောင်းဟူ၍ နားလည်မိနေ သည် ။ တစ်ခါက ကျွန်တော်က သူ့ကို ပြောခဲ့ဖူးသည် ။ "ခင်ဗျား ဘာသာပြန်တွေပဲ ရေးမနေနဲ့ ၊ ကိုယ်ပိုင်ဝတ္ထုလည်း ရေးဦး၊ ခင်ဗျားက ရေးနိုင်တဲ့ သူပဲ" ဟု ပြောဖူးသည် ။ သူက ပြုံး၍ နေသည် ။ ကျွန်တော်က သူ၏ ဘဝကို နားလည်ပါ သည် ။ သို့သော် သူသည် ဝတ္ထုများ ရေးရာတွင် အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်းသူ၊ ရေးတတ်သူဟု နားလည်ထား၍ ကိုယ်ပိုင်ဝတ္ထုများ ရေးရန် ပြောမိခြင်းပင်။

အီလျာအာရင်ဘတ်၏ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပတ္တိ "လူများ ၊ သက္ကရာဇ်များ -ဘဝ" ဘာသာ ပြန်များကို ကျွန်တော် နှစ်သက်မိသည် ။ ဆိုဗီယက် စာပေတွင် ကျွန်တော်ကြိုက်သူ များများ မရှိ။ ဂေါ်ကီ၊ အာရင်ဘတ်နှင့် ပတ်စတာနက်ကို အကြိုက်ဆုံး။ အာရင်ဘတ်၏ စာများကို ဘာသာပြန်သည် ဟု ကြားလိုက်သောအခါ ကျေနပ်မိသည် ။ သူနှင့် သင့်တော်သည် ဟု ကျွန်တော်က နားလည်မိ သည် ။ အာရင်ဘတ်သည် လည်း

အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်း။ ကျွန်တော် ၁၉၅၁ တရုတ်ပြည်သို့ ရောက်စဉ်က ကျွန်တော်တည်းခိုနေသော ပီကင်း ဟိုတယ်အခန်းနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် အာရင်ဘတ်တို့ တည်း ခိုသည် ။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ပါလီမန်အမတ် ဒေါ်ခင်လှနှင့် ကျွန်တော်တို့ ကို နေ့လယ်စာစားရန် အာရင်ဘတ်က ဖိတ်ခေါ်သည် ။ အာရင်ဘတ်သည် ပြင်သစ်လိုကျွမ်းသည် ။ သို့သော် အင်္ဂလိပ်လို မတတ်။ ထို့ကြောင့် စကားပြန်အဖြစ် ပတ်ဗလိုနေရူဒါက ဆောင်ရွက်ပေးသည် ။ ကျွန်တော်က နေရူဒါ ၏ "ရင်ပြတ်ထဲက လူသတ်မှုများ " ကို ဘာသာပြန်ခဲ့ဖူးသည် ။ ကျွန်တော်ဘာသာပြန်သည့် နာမည်ကတော့ "ပြည်သူ့အလံတော်"။ အာရင်ဘတ်ကို ၁၉၆၁ စတော့ဟု မ်းတွင် ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီတွင် ထပ်၍ တွေ့သည် ။ သို့သော် စကားတော့ မပြောဖြစ်။ အာရင်ဘတ်၏ စာများကို မြသန်းတင့် ဘာသာပြန်သည် မှာ ဆီလျော်သည် ဟု ကျွန်တော်ကခံစားမိသည် ။ အာရင်ဘတ်က အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်း၊ မြသန်းတင့်ကလည်း အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်း။ ဘာသာပြန်ရာတွင် သူ့နေရာနှင့်သူ အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်းသူကို အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်းသူက ဘာသာပြန်ခြင်းသည် စာပေတိုးတက် ကျယ်ပြန့်ရေးအတွက် အကျိုးရှိသည် ဟု ကျွန်တော်က နားလည်ထားသည် ။ အခု အာရင်ဘတ်၏ စာများကို သူ ဘာသာပြန်သောအခါ သူနှင့် အသင့်လျော်ဆုံး ဟု ကျွန်တော်က ခံစားကာ ကျေနပ်မိ ပေသည် ။

ယခုအခါ အာရင်ဘတ် မရှိတော့ပြီ။ အာရင်ဘတ်က ထောင်ထောင် မောင်းမောင်း၊ သူပြင်သစ် တွင် အနေများ ၍ "ပါရီ ကျဆုံးခန်း" ဝတ္ထုမှ အင်မတန်ဖတ်၍ ကောင်းသော ဝတ္ထုဖြစ်သည် ။ မြသန်းတင့် ဘာသာပြန်သောအခါ ပို၍ ကြွတ်ကပ်လာသည် ။ ယခုအာရင်ဘတ်၏ "လူများ ၊ သက္ကရာဇ် များ -ဘဝ"ဘာသာပြန်သောအခါ ဆိုဗီယက်စာပေ၊ ရုရှားစာပေ၊ ဥရောပစာပေ၊ ရသဟန်များ အဖွဲ့ အနွဲ့ဟန်များကို အသင့်တော်ဆုံး ဘာ

သာပြန်မှာ မြသန်းတင့် ဖြစ်ပေသည် ဟု တိုး၍ နားလည်ခံစား မိသည် ။

ဒဂုန်တာရာ

၁၀-၂-၁၇

ပန်းကြာဝတ်မှုန်

*****

Ilya Ehrenburg, caricature by Kukriniksi

အာရင်ဘတ် အယ်လ်ဘမ်

၁၉၁၀ ဇာနည်ဘက်

၁၉၂၃

၁၉၁၀ နှစ်များ

၁၉၂၉ ပြင်သစ်တွင်
ဆိုဗီယက်ကုန်သွယ်ရေးနှင့်

၁၉၃၀

၁၉၃၇ အာရင်ဘတ်နှင့်
အာနုကင်ဟ်မင်းဝေ၊

၁၉၄၅ အလုပ်ခွင်ထဲက အာရင်ဘတ်

၁၉၄၀

၁၉၄၆ အာရင်ဘတ်နှင့် အဲလ်ဘတ်အိန်စတိုင်း

စစ်အတွင်း
စတင်လုပ်ကိုင်
ကွန်တရိုက်ဆီဗိုလ်
တို့နှင့်အတူ

၁၉၆၀ နှစ်များ

၁၉၆၂ ပီကာဆိုနှင့်

ပီကာဆိုသို့လက်စ ပုံတူရယူ

ပီကာဆိုရဲ့ လက်ရာပုံတူ

အာရင်ဘတ်နဲ့
ပီကာဆို
မိတ်ဆွေဟောင်းများ
ပြန်လည်တွေ့ဆုံခန်း
ကို ပီကာဆိုက
ဒီလို သရုပ်ဖော်ခဲ့

သမိုင်းသည် ဝတ္ထုရေးဆရာ

ကျွန်တော့်တစ်သက်တွင် တွေ့ခဲ့သူများ အကြောင်း၊ ကျွန်တော်ပါဝင်ခဲ့သည် သို့မဟုတ် မြင်တွေ့ခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်များ အကြောင်းကို ရေးချင်နေသည် မှာ ကြာပါပြီ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော် သည် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့သည် ။ အခြေအနေမပေးသဖြင့် ရွှေ့ဆိုင်းရခြင်းမျိုးလည်း ရှိပါသည် ။ နှစ်ကာလများ နှင့်အတူ မှေးမှိန်သွားသော လူတစ်ယောက်၏ ရုပ်ပုံလွှာ၊ နှစ်ကာလများ နှင့်အတူ မှေးမှိန်သွားသော ရှုခင်တို့ ကို ပြန်၍ ရေးခြယ်ဖန်တီး၍ ရမှ ရပါမလား၊ မှတ်ဉာဏ်ကို လုံးဝ အားကိုး၍ ရမှ ရပါမလားဆိုသည့် သံသယကြောင့် ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့ရခြင်းမျိုးလည်း ရှိပါသည် ။ ယခုမူ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကျွန်တော် ရေးပါတော့မည်။ ကျွန်တော် နောက်ထပ် မရွှေ့ဆိုင်းနိုင်တော့ပါ။

လွန်ခဲ့သည့် သုံးဆယ့်ငါးနှစ်က ခရီးသွားဆောင်းပါးတစ်ခုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ကျွန်တော် ရေးခဲ့ဖူးပါသည် ။

အဘိရန်ဆီဗိုသို့ ရောက်နေသည့် ထိုနှစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်သည် ခြံထဲက ဝက်သစ်ချပင် ကြီးများကို ကြည့်မိသည် ။ နောက်မှီမြင့်မြင့်ကြီးတွေနှင့် ခုံတန်းလျားကြီးများကို ကြည့်မိသည် ။ ယခု (စာရေးဆရာ) အက်ဗရာဆော့ဗ်သည် အရာဝတ္ထုများ အကြောင်းကို တွေးတောစဉ်းစားချိန်

န်ရသည် ။ ဂိုးဂိုးလံထံပေးသည့် သူ့စာများ သည် တဖြည်းဖြည်းမှတ်
သားထားသော သူ့ခေတ်သူ့ဝိညာဉ်၏ အသေးစိတ်စာရင်းအင်းဖြစ်သည်
။ မိမိတို့ အနေဖြင့်ကကော။ မိမိတို့ သွားလျှင် ဘာတွေကျန်ရစ်ခဲ့မည် န
ည်း။ ဝိညာဉ်၏ စာရင်းအင်းများ တော့ ကျန်ရစ်ခဲ့မည်မထင်။ ပြေစာများ
သာ ကျန်ခဲ့မည်ထင်သည် ။ (ငွေ ၁၀၀၊ ငွေ တစ်ရာကျပ်တိတိကို လက်ခံ
ရရှိပါကြောင်း) ဆိုသည့် ပြေစာမျိုးတွေသာ ကျန်ရစ်ခဲ့ ပေလိမ့်မည်။ မိမိ
တို့ တွင် အက်ဗရာဆော့ဗ်၏ ခြံထဲမှာ လို ဝက်သစ်ချပင်တွေ ကျန်စရာမ
ရှိ။ ကျောမှီ မြင့်မြင့်နှင့် ခုံတန်းကြီးတွေ ကျန်စရာမရှိ။ ဧည့်ခန်းများ နှင့်
အယ်ဒီတာ ရုံးခန်းများမှာ စိတ်ပျက်စရာ ဝရန်းသုန်းကားနိုင်မှုနှင့် မီးရ
ထားတွဲများ ၊ သင်္ဘောကုန်းပတ်များ ပေါ်တွင် ခရီးသွားရသည့် ကရိ က
ထများကြားမှ အပန်းပြေ နားနေချိန်ကလေးကို အပြေးအလွှား
ဖဲ့ယူနေကြရပါသည် ။ ထိုစကား သည် မှန်သော သစ္စာစကားဖြစ်သည်
ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည် ။ ယခုအခါ၌ အချိန်သည် အလွန် အားကော
င်းသည့် မော်တာစက်ကြီးကို တပ်ဆင်ထားပါသည် ။ သင်သည်
ပြေးလွှားနေသော မော်တော်ကားတစ်စီးကို (ဗျို့ ... ခဏရပ်ပါဦး။
ခင်ဗျားကို သေသေချာချာ ကြည့်ချင်လို့ ပါ)ဟု ပြောနေ၍ မရပါ။ မော်
တော်ကားအကြောင်းကို သင်ရေးမည်ဆိုလျှင် လှစ်ခနဲပြေးသွားနေသော
မော် တော်ကား၏ မီးရောင်အကြောင်းကိုသာ ရေးလိုက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။
သို့မဟုတ်ဘဲ လမ်းလယ်ကောင် တွင် ရပ်ပြီး မော်တော်ကားကို သေသေ
ချာချာကြည့်နေလျှင် ဘီးအောက်သို့ ရောက်သွားဖွယ်သာ ရှိပါ သည် ဟု
ထိုစဉ်က ကျွန်တော်ရေးခဲ့သည် ။

ကျွန်တော်နှင့် ခေတ်ပြိုင်များ စွာတို့ သည် အချိန်ကာလဘီးကြီး၏
အောက်တွင် ကြေမွသွားခဲ့ ကြ၏။ ကျွန်တော်ကား ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည် ။
ယင်းသို့ ကြေမွမသွားဘဲ ကျန်ရစ်ခဲ့ခြင်းမှာ ကျွန်တော်က သူတို့ ထက် ခွ

နံအားကြီးသောကြောင့် မဟုတ်ပါ။ သူတို့ ထက် အမြော်အမြင်ရှိသောကြောင့်မဟုတ်ပါ။ လူတစ်ယောက်၏ ကံကြမ္မာသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် စည်းကမ်းဥပဒေဖြင့် ကစားရသော စစ်တုရင် ကစားပွဲနှင့် မတူဘဲ ထိထိုးရသည် နှင့်တူသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ခေတ်သည် ရှင်သန်သော မှတ်တမ်းအထောက်အထားတွေ ကျန်ရစ်နိုင်သည့် ခေတ်မျိုး မဟုတ်ဟု တစ်ခါတွင် ကျွန်တော်ပြောခဲ့ဖူးရာ ယခု ထိုစကားသည် မှန်နေပါသည်။ ယခု ခေတ်တွင် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသူဆို၍ တော်တော်ရှားမည် ထင်ပါသည်။ တစ်ယောက်နှင့်တစ် ယောက် ပေးစာများကိုလည်း ရှည်ရှည်မရေးကြတော့ဘဲ အလုပ်ကိစ္စ သဘောလောက်သာ ရေးကြပါ သည်။ နေကောင်းသည် ဆိုသည့် မာကြောင်းသာကြောင်းလောက်သာ ရေးကြပါတော့သည်။ အမှတ်တရ မှတ်တမ်းတို့ ကိုလည်း သိပ်မရေးကြတော့ပါ။ ဤသို့ မရေးသည် မှာ လည်း အကြောင်း များ စွာရှိပါသည်။

လူတိုင်း သတိမထားမိသည့် အကြောင်းတစ်ချက်ကိုပင် ကျွန်တော်ပြပါမည်။ ကျွန်တော်တို့ သည် ကိုယ့်အတိတ်နှင့်ကိုယ် ရန်ဖြစ်နေကြသဖြင့် အတိတ်အကြောင်းကို မှန်မှန်ကန်ကန် မတွေးနိုင် ဘဲ ဖြစ်နေကြပါသည်။ ရာစုနှစ်ဝက် တစ်ခုအတွင်းမှာ ပင် လူများ ၊ အဖြစ်အပျက်များ နှင့် ပတ်သက် သည့် ကျွန်တော်တို့ အမြင်များ သည် အကြိမ်များစွာ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ကြပါသည်။ စကားများ သည် ဝါကျမဆုံးခင် ရပ်သွားကြပါသည်။ အတွေးများ နှင့် ခံစားချက်များ သည် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ရိုက်ခတ်မှု ကို ခံကြရပါသည်။ လူတိုင်း လူတိုင်း၏ လမ်းကြောင်းသည် ထွန်ယက်ခြင်းမပြုသေးသည့် တောရိုင်း မြေဆီသို့ ဦးတည်နေပါသည်။ ချောက်ကမ်းပါးထဲသို့ ကျသူ ကျပါသည်။ ချော်လဲသူတွေလည်း ရှိပါ သည်။ သစ်ကိုင်းခြောက် သို့မဟုတ် ကျိုးနေသည့် သစ်ကိုင်းကို တွဲ

ခိုမိသူလည်း ရှိပါသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံတွင် ကိုယ့်ဘဝတည်မြဲရေးကြောင့် မေ့ပျောက်ပစ်လိုက်ရတာတွေရှိပါသည်။ အတိတ်က အောက်မေ့သတိရစရာတွေဖြင့် ရှေ့သို့ဆက်သွား၍ မရပါ။ ထိုအောက်မေ့စရာတို့ သည် ခြေကို တုပ် နှောင်ထားကြပါသည်။ နေရာတကာ သတိရလျှင် စိတ်ဆင်းရဲရသည် ဟု လူကြီးတွေပြောသံကို ငယ် ငယ်တုန်းက မကြာခဏ ကြားရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်သည် အောက်မေ့သတိရစရာတွေ တစ်လှေကြီးဖြင့် ခရီးဆက်ဖို့ ခက်ခဲသေးကြောင်းကို နောင်တွင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် လေ့လာခဲ့ရ ပါသည်။ ကမ္ဘာစစ်ကြီးနှစ်ခုကဲ့သို့ လူမျိုးတိုင်းကို ကိုင်ဆွဲလှုပ်ယမ်းပစ်ခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်များ သည် ပင်လျှင် သမိုင်းအဖြစ်သို့ လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ကြပါသည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ ထုတ်ဝေသူများ က ‘စစ်ပွဲနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်တွေရောင်းလို့ မကောင်းတော့ဘူး’ဟု ပြောနေကြပါသည်။ ။ အချို့ က သတိမရကြတော့ပါ။ အချို့ကလည်း အတိတ်က မည်သည့်သင်ခန်းစာကိုမျှ မယူချင်ကြတော့ပါ။ လူတိုင်းပင်ရှေ့ကိုသာ မျှော်နေကြပါသည်။ ။ ထိုသို့ ရှေ့သို့ မျှော်ကြည့်ခြင်းသည် ကောင်းပါသည်။ သို့ရာတွင် ရောမလူမျိုးတို့ သည် ယေးနပ်စ်ကို နတ်ဘုရားအဖြစ် ကိုးကွယ်ခဲ့ခြင်းမှာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပါ။ ယေးနပ်စ်ကို ကိုးကွယ်ခဲ့ခြင်းမှာ အများ ပြောနေကြသကဲ့သို့ မျက်နှာနှစ်ခုရှိခြင်းကြောင့် ကိုးကွယ်နေကြခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိသောကြောင့် ကိုးကွယ်နေကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ။ သူ့မျက်နှာတစ်ခုသည် အတိတ်ကိုမူထားပြီး အခြားမျက်နှာတစ်ခုသည် အနာဂတ်သို့ မူထားပါ သည်။ ။ ယေးနပ်စ်၏ နတ်ကွန်းသည် ငြိမ်းချမ်းသောကာလများ တွင် သာ ပိတ်ထားလေ့ရှိပါသည်။ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်အတွင်း ထိုသို့ပိတ်ထားရသည့်အကြိမ်မှာ ကိုးကြိမ်သာ ရှိပါသည်။ ။ ငြိမ်းချမ်း ရေးသည် ရောမနိုင်ငံတွင် အရှားပါးဆုံး ပစ္စည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ။

ကျွန်တော်တို့ သည် ရောမလူမျိုးများ နှင့် မတူပါ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ သည် လည်း ငြိမ်းချမ်းသောနှစ်များကို လက်ချိုးရေတွက်၍ ရနိုင် ပါသည်။ သို့ရာတွင် ငြိမ်းချမ်းသည့် ကာလများ တွင် သာ အတိတ်ကို ပြန်လည်တွေးသင့်သည် ဟု ကျွန်တော်တို့ ယုံကြည်ကြဟန် တူပါသည်။

မျက်မြင်သက်သေများက တိတ်ဆိတ်နေကြသည့်အခါတွင် ဒဏ္ဍာရီတွေပေါက်ဖွားလာတတ် ကြပါသည်။ ။ ‘ဘတ်စတီးအကျဉ်းထောင်ကြီးကို စီးနင်းတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်’ ဟု ကျွန်တော်တို့ ပြောလေ့ရှိကြပါသည်။ ။ အမှန်အားဖြင့် ဘတ်စတီးအကျဉ်းထောင်ကို မည်သူကမျှ စီးနင်းတိုက်ခိုက် ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ ၁၇၈၉ ခု ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်သည် ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးကြီးထဲက သာမန်နေ့ ရက်တစ်ရက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ။ ပါရီမြို့သူမြို့သားများ သည် အကျဉ်းထောင်ကြီးထဲသို့ အလွယ်တကူ ဝင်သွားခဲ့ကြကာ အနည်းငယ်သာ ကျန်တော့သော အကျဉ်းသမား အချို့ကို လွှတ်ပေးခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ် ပါသည်။ ။ သို့တိုင်အောင် ဘတ်စတီးအကျဉ်းထောင်ကို သိမ်းပိုက်သည့်နေ့ကို ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး ၏ အမျိုးသားနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်နေကြပါသည်။ ။

နောက်မျိုးဆက်သစ်များ လက်ထက်သို့ ရောက်လာသည့်အခါတွင် စာရေးဆရာများ ၏ ရုပ်ပုံလွှာများ သည် ပုံစံကျနေပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် အမှန်တရားနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်၍ ပင် နေတတ်ပါ သည်။ ။ မကြာသေးမီကပင်စတင်ဒလ်သည် စာဖတ်သူများ အမြင်တွင် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်သူတစ် ယောက် ဖြစ်နေပါသည်။ ။ သူသည် သူ့ခံစားချက်များ လောက်ကိုသာ ဦးစားပေးတတ်သူ၊ သူ့အတွေ့ အကြုံများ လောက်ကိုသာ စိတ်ဝင်စားတတ်သူဖြစ်နေပါသည်။ ။ အမှန်အားဖြင့်မူ စတင်ဒလ်သည် အပေါင်းအသင်းဆွဲပြီး တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်မှုကို ရွံ့မုန်းသူဖြစ်ပါသည်။ ။ တူကီးညက်သည် ပြင်သစ် တို့ ကို ချစ်ခင်သူဟု အများအားဖြင့်

ထင်လေ့ရှိကြပါသည်။ သူသည် ပြင်သစ်ပြည်တွင် အကြာကြီးနေခဲ့ပြီး ဖလာဘေး၏ မိတ်ဆွေဖြစ်သည့်အတွက် ထိုသို့ ထင်မည်ဆိုလျှင် ထင်စရာဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တကယ်တွင် မူ တူဂီးညက်သည် ပြင်သစ်လူမျိုးတို့ အကြောင်းကိုကောင်းကောင်း နားမလည်ပါ။ ပြင်သစ်လူမျိုးကို မုန်းပင်မုန်းပါသေးသည်။ အချို့က စာရေးဆရာဇိလာအား အပျော်အပါးခုံမင်သူ၊ ‘နာနာ’ဝတ္ထုကို ရေးသူအဖြစ် သိကြပါသည်။ အချို့ကလည်း ဒရေးဖတ်၏ အမှုတွင် ဝင်ရောက် ကာကွယ်ပေးခဲ့သူ၊ ထင်ရှားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ စိတ်အားထက်သန်သည့် လူထုခေါင်းဆောင်ဟု မြင်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ဝဝဖိုင်ဖိုင် ‘ဖခင်ကြီး’သည် အပျော်အပါးကင်း၍ သန့်ရှင်းသူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်မှ အပ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံးတွင် ပြင်သစ်ပြည်ကြီးကို ကိုင်လှုပ်ခဲ့သော မုန်တိုင်းများ နှင့် ခပ်ဝေးဝေးနေခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။

ဂေါ်ကီလမ်းမကြီးကို ကျွန်တော်ဖြတ်သွားတိုင်း မောက်မာဟန်ရှိသည့် ကြေးရုပ်တုကြီးကို ကျွန်တော်မြင်ရပါသည်။ ထိုကြေးရုပ်တုသည် ကဗျာဆရာ မာယာကော့စကီးကို အထိမ်းအမှတ်ပြု၍ ထုထားသည့် ကြေးရုပ်ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော် လွန်စွာ အံ့ဩရပါသည်။ ကျွန်တော်သိသော မာယာ ကော့စကီးသည် ထိုကြေးရုပ်နှင့် နည်းနည်းကလေးမျှ မတူပါ။

အတိတ်တုန်းက ဒဏ္ဍာရီဆန်သော ရုပ်ပုံလွှာများ သည် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ၊ တစ်ခါတစ်ရံ ရာစုနှစ်ပေါင်းများ အထိ ကြာရှည်တတ်ပါသည်။ ယနေ့အချိန်တွင် မူ လေယာဉ်ပျံများ သာလျှင် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများကို လျင်မြန်စွာ ဖြတ်နေသည် မဟုတ်။ လူများကလည်း စက္ကန့်ပိုင်းလေးအတွင်း တွင် ကမ္ဘာမြေကြီးမှ ထွက်ခွာသွားနိုင်နေကြပါပြီ။ ထိုအခါတွင် ကမ္ဘာလောကကြီး၏ ရှုပ်ထွေး ဆန်းကြယ်လှသော ရောင်စုံပန်းကြွ

ပန်းပုရပ်တို့ ကို ချက်ချင်းမေ့သွားတတ်ကြပါသည်။ စာပေညှိုး မှီ န်လာသည် ကို ကျွန်တော်တို့ ရာစုနှစ် ဒုတိယကာလပိုင်းတွင် သတိထားမိလာခဲ့ကြပါသည်။ ယမန် နေ့သည် ရှေးဟောင်းထုံးတမ်းစဉ်လာ တစ်ခုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားပုံ လျင်မြန်ခြင်းကြောင့် ထိုသို့ စာပေညှိုးမှီ န်သွားရလေသလားဟု တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်စဉ်းစားမိပါသည်။ စာရေးဆရာသည် အိုင်ဗန်းနော့ ဆိုသော လူတစ်ယောက်၊ စမစ်ဆိုသောလူတစ်ယောက်၊ ဒူးရန်းဆိုသော လူတစ်ယောက် စသည့် တကယ်အမှန်ရှိသော လူတစ်ယောက်၏ ရုပ်ပုံလွှာကို အတိအကျရေးခဲ့လှပါသည်။ ဝတ္ထု တွေထဲကဇာတ်လိုက်များ သည် စာရေးဆရာတွေ့ဖူးသော လူပေါင်းများစွာနှင့် သူ့ကိုယ်ပိုင်အတွေ့ အကြုံများ၊ လောကကြီးနှင့်ပတ်သက်သော သူ့ကိုယ်ပိုင်အမြင်များ စသည် တို့ ကို ရေးစပ်ထားသည့် လောကဝတ္ထုတစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ သမိုင်းသည် ဝတ္ထုရေးဆရာလားတော့ မပြောတတ်ပါ။ သက်ရှိ ထင်ရှားရှိနေသော လူများ သည် သမိုင်းတည်းဟူသော ဝတ္ထုရေးဆရာ၏ ပုံဆောင်ရုပ်များ ဖြစ်ပါ သည်။ သမိုင်းသည် သူတို့ အားလုံးကို ရောကျိကာ ဝတ္ထုတွေ ရေးနေပါသည်။ သမိုင်းကရေးသည့် ဝတ္ထုများ သည် ကောင်းချင်မှ ကောင်းပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် သမိုင်းသည် ဝတ္ထုများကို ရေးနေသည် မှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။

အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကိုမြင်ခဲ့သည့် မျက်မြင်သက်သေများ ၏ ပြောဆိုချက်များ သည် တစ်ခု နှင့်တစ်ခု မည်မျှကွဲလွဲနေတတ်ကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့ အားလုံး သိပြီး ဖြစ်ပါသည်။ မျက်မြင် သက်သေများ သည် မည်မျှရိုးသားဖြောင့်မတ်ကြသည် ဆိုစေ တရားသူကြီးသည် မိမိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ကိုသာ အားကိုးဆုံးဖြတ်ရမြဲဖြစ်ပါသည်။ အမှတ်တရ မှတ်တမ်းရေးသူများက လူတို့ သည် သူတို့ ဖြတ် သန်းခဲ့သော ခေတ်ကြီးတစ်ခေတ်အကြောင်းကို ဘယ်မလိုက်ဘဲ ရေးခြယ်ပြသည် ဟု ပြောလေ့ရှိကြပါ

သည် ။ သို့ရာတွင် သူတို့ သည် ထိုမှတ်တမ်းများ ထဲတွင် သူတို့ အကြောင်းကိုသာ သူတို့ ရေးလေ့ရှိပါ သည် ။ သူ့အရင်းနှီးဆုံး မိတ်ဆွေဖြစ်သည့် မီရီမေ၏ ရေးသားချက်ကိုသာ ယုံကြည်ရမည်ဆိုလျှင် စတင်ဒလ်သည် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ပြီး အပျော်ကြူးသူဖြစ်ပါသည် ။ ထိုမျှလောက် တစ်ကိုယ် ကောင်းဆန်ပြီး ထိုမျှအပျော်အပါး ဝါသနာထုံသည့် စတင်ဒလ်သည် လူတို့ ၏ ခံစားချက်များကို မည်သို့ ဖော်ပြနိုင်မည်နည်း။ စတင်ဒလ်သည် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများကို ထားပစ်ခဲ့ပါသည် ။ ၁၈၄၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၅ ရက်နေ့က တိုက်ခတ်ခဲ့သော ပါရီက နိုင်ငံရေးမုန်တိုင်းကြီးအကြောင်းကို ဗစ်တာ ဟူးဂိုး၊ ဟာ့တ်စင်နှင့် တူရီးညက်တို့ က ရေးခဲ့ကြပါသည် ။ သူတို့ ရေးသားချက်များကို ဖတ်ရသည့် အခါတွင် သူတို့ သည် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုတည်း၏ အကြောင်းကို ရေးနေခြင်းမဟုတ်ဘဲ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုစီကို ရေးနေသည် ဟု ကျွန်တော် ခံစားရပါသည် ။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် သတင်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပဋိပက္ခဖြစ်နေခြင်းမှာ သတင်းပို့သူများ ၏ ခံစား ချက်များ နှင့် အတွေးအခေါ်များ မတူကြသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည် ။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လည်း မှတ်ဉာဏ်တွင် မှတ်မိပုံချင်း မတူညီကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် ။ ချက်ကော့ကွယ်လွန်ပြီး သုံးနှစ် အကြာတွင် သူ့မိတ်ဆွေများ သည် ချက်ကော့မျက်လုံးအရောင်ကို ငြင်းခုံနေကြပါသည် ။ ချက်ကော့ ၏ မျက်လုံးများ သည် အညိုရောင်လား၊ မီးခိုးရောင်လား၊ အပြာရောင်လား။

မှတ်ဉာဏ်သည် အချို့ကို ထိန်းသိမ်းထားပြီး အချို့ကို စွန့်ပစ်လိုက်ပါသည် ။ ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့်ကလေးဘဝနှင့် လူပျိုပေါက်ဘဝက ရုပ်ပုံတော်တော်များကို မှတ်မိပါသည် ။ ထိုရုပ်ပုံများ သည် အရေးကြီးဆုံးသော ရုပ်ပုံများ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်သည် လူအချို့ကို မှတ်မိပြီး အချို့ကို လုံးဝ မေ့နေပါသည် ။ မှတ်ဉာဏ်သည် ညအမှောင်ထဲတွင် ပြေး

သွားနေသော မော်တော်ကားမှ မီးရောင်နှင့် တူပါသည်။ သစ်ပင်တစ်ပင်ပေါ်သို့ ရောက်သည့်အခါ ရောက်သွားပါသည်။ လူတစ်ယောက်အပေါ်သို့ရောက်ချင် ရောက်သွားပါသည်။ ကိုယ့်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အကြောင်းကို အသေးစိတ်ပြော သူများ (အထူးသဖြင့် စာရေးဆရာများသည်) အချို့သောကွက်လပ်များကို စိတ်ကူးဖြင့် ဖြည့်တတ် ကြပါသည်။ စစ်မှန်သော ပြန်လည်အောက်မေ့သတိရမှုသည် မည်သည့် နေရာတွင် ဆုံးပြီး ဝတ္ထု (စိတ်ကူး)သည် မည်သည့်နေရာတွင် အစပြုသည် ကို တော်တော်ပြောရခက်ပါသည်။

ကျွန်တော်၏ မှတ်တမ်းတွင် ကျွန်တော်သည် အတိတ်အကြောင်းကို အစီအစဉ်လိုက်ရေးရန် မရည်ရွယ်ပါ။ ကျွန်တော်သည် တကယ့်အဖြစ်အပျက်ကို စိတ်ကူးနှင့်ရောထွေးပေါင်းစပ်လိုသည့် ဝါသနာမရှိပါ။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့်မှတ်ဉာဏ်ကို အသုံးပြုကာ ဇာတ်လိုက်များကို တီထွင်ဖန်တီးပြီး ဝတ္ထုများ စွာကို ရေးပြီးခဲ့ပြီးပါပြီ။ ကျွန်တော့်မှတ်ဉာဏ်နှင့် အတိတ်နှင့်ပတ်သက် သော ကျွန်တော့်အမြင်တို့ ကို ပေါင်းစပ်ကြည့်ချင်ပါသည်။ ကာလတစ်ချို့အကြောင်းကို ပြောချင်ပါ သည်။ ကာလတစ်ချို့အကြောင်းကို ရေးချင်ပါသည်။ ကျွန်တော့်စာအုပ်သည် ခေတ်တစ်ခေတ် အကြောင်းထက် ကျွန်တော့်အကြောင်းဖြစ်ဖို့ က ပိုများ ပါသည်။ မှန်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်ထဲတွင် ကျွန်တော် သိကျွမ်းခဲ့သည့် လူများ အကြောင်းကိုတော့ ရေးမည်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ စာရေးဆရာများ၊ ပန်းချီဆရာများ၊ အိပ်မက်မက်သူများ၊ စွန့်စားသူများ စသည် တို့ ဖြစ်ပါသည်။ အချို့မှာ အားလုံး သိပြီးသူများ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် ဘက်မလိုက်သောမှတ်တမ်း တင်သူ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်သည် သူတို့ ရုပ်ပုံလွှာများကို ရေးဆွဲရန် ကြိုးပမ်းကြည့်ခြင်းသာဖြစ်ပါ သည်။ အဖြေ

စ်အပျက်များကို ဖော်ပြရာမှာ ပင် ကျွန်တော်သည် ခုနစ်သက္ကရာဇ်အစဉ် အတိုင်း ဖော်ပြ မည် မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ၊ ယနေ့ ကျွန်တော်မြင်နေသော အမြင်တို့ နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ။

ကျွန်တော်သည် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းထားသူ တစ်ယောက်မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အမြဲလို လို မတည်ငြိမ်သောဘဝဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေများ ၏ ပေးစာများကိုလည်း သိမ်းမထားခဲ့ မိပါ။ ကျွန်တော်သည် ပါရီကို ဖက်ဆစ်တို့ သိမ်းပိုက်စဉ်ကာလနှင့် ထို့နောက်ကာလများ တွင် ရာပေါင်းများစွာသော မိတ်ဆွေများ ၏ ရာပေါင်းများစွာသော စာများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ရပါ သည် ။ ထိုစာများ သည် သိမ်းထားဖို့ ထက် ဖျက်ဆီးရမည့်စာများ သာ ဖြစ်ကြပါသည်။ ။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တုန်းက ကျွန်တော်သည် ‘လူကြီးများ အတွက် ဖတ်စာ’ဆိုသည့် စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရေးခဲ့ပါသည်။ ။ ထိုစာအုပ်သည် ကျွန်တော့်အခြားဝတ္ထုများနှင့်မတူပါ။ ထိုစာအုပ်ထဲမှ အချို့သော အခန်းများမှာ အမှတ်တရ မှတ်တမ်းသဘောမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ။ ယခု ထိုစာအုပ်မှ အခန်းအချို့ကို ကျွန်တော်ယူပါ သည်။ ။

အချို့သော အခန်းများမှာ ရေးရန်စောနေပါသေးသည်။ ။ သက်ဆိုင်ရာ ကာယကံရှင်များမှာ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေပြီး အချို့အဖြစ်အပျက်များမှာ လည်း သမိုင်းမဖြစ်သေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါ သည်။ ။ ကျွန်တော်သည် ဤမှတ်တမ်းကို ရေးရာတွင် ဝတ္ထုရေးဆရာ၏ အလုပ်ကို မေ့ထားလိုက်ပါ သည်။ ။ ကျွန်တော်သည် မည်သည့်အချက်ကိုမျှ သိစိတ်ရှိရှိဖြင့် လွဲမှားအောင် ရေးသားခြင်း မပြုပါ။

ကျောက်ခဲသည် အေးစက်ပါသည်။ ။ ကျောက်ခဲ၏ သဘာဝသည် လူ့

ခန္ဓာကိုယ်နှင့် လုံးဝမတူ ပါ။ သို့ရာတွင် ရှေးပဝေသတီမှ စ၍ ပန်းပုဆရာများ သည် လူကို ထုလုပ်ရန်အတွက် ကျောက်ဖြူ၊ နှမ်းဖတ်ကျောက်၊ သတ္တု၊ ကြေး စသည် တို့ ကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။ ။ အပြောက်အမွမ်းတို့ ကို ထုလုပ် ချင်သောအခါမှ သာလျှင် သစ်သားကို သုံးခဲ့ကြပါသည်။ ။ အမှန်အားဖြင့်မူ သစ်သားသည် လူ၏ အသားနှင့် ပို၍ နီးစပ်ပါသည်။ ။ ကျောက်တုံးဖြင့် ပန်းပုထုခြင်းမှာ ခက်ခဲသောအရာဖြစ်၍ တစ်ကြောင်း၊ ကြာရှည်ခံသဖြင့် တစ်ကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။ ပြတိုက်များ ထဲတွင် ကျောက်ဆစ်ရုပ်များ သည် ကျွန်တော်တို့ ကို ဆီးကြိုနေကြပါသည်။ ။ အချို့မှာ လှပသော ရုပ်တုများ ဖြစ်ပါသည်။ ။ သို့ရာတွင် ထိုရုပ်တုများအားလုံးသည် အေးစက်နေကြပါသည်။ ။ သို့တိုင် တစ်ခါတစ်ရံတွင် မူ ကျောက်ဆစ်အရုပ် များ သည် ကြည့်သူ၏ မျက်စိထဲတွင် ပူနွေးလာကာ အသက်ဝင်လှုပ်ရှားလာသည် ဟု ထင်ရပါ သည်။ ။ ကျွန်တော်သည် အတိတ်မှ ရုပ်တုများကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးသော မျက်လုံးဖြင့်ကြည့်ကာ အသက်ပြန်သွင်းကြည့်ချင်ပါသည်။ ။ သို့ဖြင့် စာဖတ်သူ၏ အနီးသို့ခေါ်လာချင်ပါသည်။ ။ စာအုပ်ဟူသမျှသည် ဖွင့်ဟဝန်ခံချက်တွေချည်း ဖြစ်ပါသည်။ ။ အမှတ်တရ မှတ်တမ်းစာအုပ်မှာ မူ တီထွင်ဖန်တီးထားသည့် ဇာတ်ကောင်များ ၏ အရိပ်ကို ခိုခြင်းမပြု၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဖုံးကွယ်မှု တစ်စုံတစ်ရာ မပါသော ဖွင့်ဟ ဝန်ခံချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ။

***

ပြောင်းလဲ၍ မရသော နှလုံးသား

ကျွန်တော်သည် ၁၈၉၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ကိယက်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့ပါသည်။ ။

၁၈၉၁ ခုနှစ်သည် ရုရှားလူမျိုးများ နှင့်ပြင်သစ် ‘ဝိုင်စိုက်ပျိုးသူများ’ (စပျစ်ခြံစိုက်ပျိုးသူ များ) အဖို့ မမေ့နိုင်သည့် နှစ်ဖြစ်ပါသည်။ ။ ရုရှားပြည်တွင် သရောကြီးခိုင်းခဲ့ပါသည်။ ။ ပြည်နယ် ၂၉ ပြည်နယ်တို့ တွင် ကောက်ပဲသီးနှံတို့ ပျက်စီးခဲ့ကြပါသည်။ ။ တော်လှန်စတိုင်း၊ ချက်ကော့နှင့် တိုရိုလင် တို့ သည် အငတ်ဘေးကြောင့် အတိဒုက္ခရောက်နေသူများကို အတတ်နိုင်ဆုံး ကူညီခဲ့ကြပါသည်။ ။ ရန်ပုံငွေတွေ ကောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ။ ‘စွပ်ပြုတ်မီးဖို’ (စတုဒီသာဇေရပ်)တွေ တည်ထောင်ပေးခဲ့ကြ ပါသည်။ ။ သူတို့ ကြိုးပမ်းချက်များ သည် ပင်လယ်ထဲက ရေတစ်စက်လောက်သာ ရှိပါသည်။ ။ နောင် နှစ်ပေါင်းများ စွာ ကြာသည် အထိ ၁၈၉၁ ခုနှစ်ကို ‘ဆာလောင်မွတ်သိပ်သော နှစ်များ’ ဟု ခေါ်ခဲ့ ကြပါသည်။ ။

ပြင်သစ် ‘ဝိုင်စိုက်ပျိုးသူများ’ မှာ မူ
ထိုနှစ်ဝိုင်အရက်အထွက်နှုန်းကြောင့် ချမ်းသာခဲ့ကြပါ သည် ။
မိုးခေါင်ခြင်းသည် ပြောင်းဖူးတို့ ကို ကြုံလှိစေသည့်တိုင် စပျစ်သီးကို အ
ရည်အသွေး ကောင်း စေပါသည်။ ။ ဗော်လဂါမြစ်ရိုးမှ လယ်သမားတို့ ၏

မှောင်မိုက်သော နှစ်ကာလများ သည် ဘာဂန်ဘီဒီ နှင့် ဂါစတွန်နီနယ်မှ စပျစ်စိုက်သူတို့ အဖို့ စီးပွားဖြစ်သည့်နှစ်များ ဖြစ်နေပါသည်။ ။ ၁၉၂၀ ခု နှစ်များ အထိ ဝိုင်အရက်ကြိုက်သူများ သည် ‘၁၈၉၁’ ဟု တံဆိပ်ရိုက်ထားသည့် ဝိုင်အရက်များကို တကူး တကန့် လိုက်ရှာကာ သောက်နေကြဆဲ ဖြစ်နေပါသည်။ ။

၁၉၄၃ ခုနှစ်တုန်းက ၁၈၉၁ ခုနှစ်ထွက် စိန့်အယ်မီယီယွန်ဝိုင်အရက် စည်များကို တင်ထား သည့် ထရပ်ကားတစ်စီးကို ‘ရေခဲလမ်းမကြီး’ဟု ခေါ်သော မော်စကို-လီနင်ဂရက် လမ်းမကြီး တစ်လျှောက် မောင်းလာခဲ့ကြပါသည်။ ။ ဂျော်ဂျီယန်ဝိုင် ထုတ်လုပ်သူများ အသင်းက ရန်သူတို့ လက်မှ ကယ်လာခဲ့ရသည့် ထိုဝိုင်အရက်များကို အယ်လက္ကဇီ တော်လ်စတိုင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ အား အမျိုး အစား ကောင်းမကောင်း အမြည်းခိုင်းကြည့်ပါသည်။ ။ ပုလင်းဟောင်းများ တွင် ချဉ်စုပ်စုပ်ဖြစ်နေသည့် ရေကိုသာ ကျွန်တော်တို့ တွေ့ရပါတော့သည်။ ။ ဝိုင်အရက်များမှာ ‘သေ’သွားပါပြီ (အများ ထင်နေကြ သကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ အကောင်းဆုံးဆိုသော ဝိုင်သည် ပင်လျှင် ၄၅ နှစ် သို့မဟုတ် အနှစ် ၅၀ ရောက်လျှင် ‘သေ’သွားပါသည်)

၁၈၉၁ ခုနှစ်။

ယခု ပြန်ကြည့်လိုက်လျှင် တော်တော်ကြာပြီဟု ထင်ရပါသည်။ ။

ထိုစဉ်က ရုရှားပြည်ကို တတိယမြောက် အယ်လီပ်ဇန္ဒြောဘုရင် အုပ်စိုးလျက်ရှိပါသည်။ ။ ဗြိတိသျှရာဇပလ္လင်ကို ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီး သိမ်းမြန်းစိုးစံနေပါသည်။ ။ ဘုရင်မကြီးသည် ဆီဗက် စတိုပိုးကို ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ နန်းရင်းဝန် ဂလက်စတုံး၏ မိန့်ခွန်းများ နှင့် အိန္ဒိယပြည် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး လုပ်ငန်းများကို အမှတ်ရနေဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။ မေ့နိုင်ဖွယ်မရှိသ

ည့် ၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်ခဲ့ သည့် (ဩစထရီး-ဟန်ဂေးရီးယန်း အင်ပါယာဘုရင်) ဖရန့်ဇ်ဂျိုးဇက်သည် ဗီယင်နာရွှေနန်းကို သိမ်း မြန်းစိုးစံဆဲဖြစ်ပါသည်။ ။ ၁၉ ရာစုနှစ် ပြဇာတ်များ နှင့် လုပ်ဇာတ်များ တွင် ပါဝင်ကပြခဲ့ကြသည့် သူရဲ ကောင်းများ သည် အသက်ရှင်နေကြဆဲဖြစ်ပါသည်။ ။ ယင်းတို့ မှာ ဘစ်စမတ်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဂါလီဗာ၊ ဇာဘုရင်၏ နာမည်ကျော်သံတမန် အစ်ဂ်ဇေးရှက်၊ မာရှယ်မတ်မဟွန်း (ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသား တုန်းက ကားလ်မတ်၏ စာအုပ်များမှ တစ်ဆင့် သိရသည့်) ဗောဂျီစသူတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ။ ထိုစဉ်က အိန်ဂျယ်သည် အသက်ရှင်လျက် ရှိပါသေးသည်။ ။ ပါစချာနှင့် ဆီချိုနေ့၊ မောပတ်ဆွန်းနှင့် ဗာလိန်း၊ ချိုက်ကော့စကီးနှင့် ဗာဒီ၊ ဝှစ်တမင်နှင့် လူဝီမစ်ရှဲ တို့ သည် အလုပ်လုပ်နေကြဆဲရှိသေးသည်။ ။ ဝွန်ချာ ရော့သည် ၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ။

၁၈၉၁ ခုနှစ်ကို ယနေ့ပြန်ကြည့်လျှင် အပြင်ပန်းအားဖြင့် ကမ္ဘာကြီးသည် အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါသည်။ ။ လူတစ်ယောက်၏ သက်တမ်းတစ်ခုမျှမက ရာစုပေါင်းများ စွာ ကြာသွား ပြီဟု ထင်ရပါသေးသည်။ ။

ထိုစဉ်က ပါရီတွင် နီယွန်မီးလုံးတွေ မရှိသေး။ မော်တော်ကားတွေ မပေါ်သေး။ မော်စကို မြို့ကို ရွာကြီးတစ်ရွာဟု ခေါ်နေကြဆဲ။ သံပရာပင်များ နှင့် ရှူးဗတ်၏ ဂီတကို ချစ်နေကြသည့် ရိုမန်း တစ်ကဗျာဆရာများသည် ဂျာမနီတွင် သူတို့ ၏ နောက်ဆုံးနေ့များကို ဖြတ်သန်းနေကြဆဲ။ အမေရိ ကန်သည် သမုဒ္ဒရာများ စွာ ကွာလှမ်းနေဆဲ။

ဂျိုးလိယော့ကျူရီနှင့် ဖာမီ၊ မာယာကော့စကီးနှင့် အေးလွားတို့ သည် မမွေးကြသေး။ ဟစ် တလာသည် နှစ်ခါလည်သားမျှသာ ရှိသေးသည်။ ။

ကမ္ဘာကြီးသည် အပြင်ပန်းအားဖြင့် ငြိမ်သက် အေးချမ်းနေသည် ဟု ထင်ရသည်။ စစ်ဖြစ်သည့်နိုင်ငံဆို၍ တစ်နိုင်ငံမျှမရှိ။ အီတလီသည် အီသီယိုးပီးယားကို ရှေ့ပြေးသဘော မျက်စောင်းထိုးရုံလောက်သာရှိသေးသည်။ ပြင်သစ်က မာဒါဂါးစကာ ကျွန်းကို သိမ်းဖို့ ပြင်တုန်းရှိသေးသည်။ သတင်းစာများက ကွန်းစကဒ်သို့ ပြင်သစ်ရေတပ် အလည်လာသည့်အကြောင်း ရေးနေကြသည်။ ကြိတ်မဟာမိတ်အဖွဲ့နှင့် အင်အားချင်းညှိရန်အတွက် ပြင်သစ်-ရုရှား မဟာမိတ်စာချုပ်တစ်ခု ချုပ်ဆိုတော့မည်ဟု ထင်နေကြသည်။ အဆင့်မြင့်နိုင်ငံရေးကို ဝါသနာ ပါသည့် အပျော်တမ်းနိုင်ငံရေးသမားများက ‘ဥရောပတွင် အင်အားချိန်ခွင်လျှာညှိနိုင်လျှင် ငြိမ်းချမ်း ရေးရမည်’ဟု ပြောနေကြသည်။

ရုရှားပြည်ကြီးသည် ယခုထက်တိုင် မလှုပ်နိုင်သေး။ တတိယမြောက် ဇာဘုရင်သည် နာရောဒ် နစ်ဟု ခေါ်သည့် ပြည်သူ့မိတ်ဆွေအဖွဲ့ဝင်များကို ချေမှုန်းပြီးနောက် တိုင်းပြည်သည် အနည်းနှင့် အများ တော့ ငြိမ်သက်သွားသည်။ မှန်ပါသည်။ မေဒေးနေ့တွင် စိန့်ပီတာစဘတ် မြို့တော်၌ ဆန္ဒပြပွဲ လေး တစ်ပွဲတလေရှိပါသည်။ မှန်ပါသည်။ ဆန်မာရာတွင် လီနင်သည် ကားလ်မတ်၏ ကျမ်းစာများ ကို လေ့လာနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအသေးအဖွဲ့ကလေးများ သည် အင်အားကြီးလှသော ဇာဘုရင် ကို ဘာလုပ်နိုင်မည်နည်း။ ပြင်သစ်ရေတပ်ကို သွားရောက်ကြည့်ရှုရာ စစ်တီးဝိုင်းက မားဆေးအမျိုး သားသီချင်းကို တီးမှုတ်နေစဉ် ဇာဘုရင်သည် ဣန္ဒြေမပျက် အလေးပြုခဲ့သည်။ မိမိတို့သည် မဟာဆိုက်ဘီးရီးယား မီးရထားလမ်းမကြီးကို ဖောက်လုပ်နေကြောင်း၊ မကြာမီ အီးရကွက်မှ မော်စကိုသို့ မီးရထားဖြင့် ခရီးသွားနိုင်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ကျေနပ်ရောင့်ရဲစွာ မိန့်ခွန်းခြွေခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က မေဒေးနေသည် အသစ်အဆန်း ဖြစ်နေသည် ။ ပြင်သစ်ပြည်က စက်မှုမြို့တစ်မြို့ ဖြစ်သည့် ဖိုမီးမြို့ကလေးတွေ အလုပ်သမားတို့က မေဒေးအထိမ်းအမှတ် ကျင်းပကြသည် တွင် ရဲတို့ က သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခတ်ကြသည် ။ ‘ကွန်မြူနာဒ်တို့ ၏ ဆိုးယုတ်သည့် အရိပ်များ သည် ပြန်၍ အသက်ဝင်လာပြန်ပေပြီ’ ဟု ထိုသတင်းစာများက ရေးကြသည် ။

ဂျာမနီတွင် ပဲပန်း ဂျာမန်မဟာမိတ်အဖွဲ့ကို ထူထောင်ပြီးပြီ။ လေဘန်ဆထရောင်ခေါ် ‘နေရာ အကျယ်အဝန်း’ အကြောင်းကို အုတ်အော်သောင်းတင်း ပြောကြသည် ။ ဂျာမနီ၏ လုပ်ငန်းတာဝန် နှင့် အနာဂတ်တိုက်ပွဲစဉ်များ အကြောင်းကို ပြောကြသည် ။ နာဇီရှုပ်နက်တို့ ၏ ဖခင်များက ‘ဟေး’ ဟု ခေါ်ကြသည် ။

အောင်ပွဲသည် ဖိုမီးဆန္ဒပြပွဲမှ လူသတ်သမားတို့ မပိုင်။ အလုပ်သမားများ ၊ နိုင်ငံတကာဝါဒီ များ ၊ လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သူများ သာ ပိုင်သည် ဟု (ပြင်သစ်ဆိုရှယ်လစ်ခေါင်းဆောင်) ဂျော် ရေးက ရေးသည် ။

မဟုတ်ပါ။ တကယ်တော့ ၁၈၉၁ ခုနှစ်သည် ဘာမျှ မကြာသေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက် သောက်ခဲ့သည့် စွပ်ပြုတ်ရည်သည် ယခုမှ ဆူပွက်စရှိပါသေးသည် ။ လူပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း၏ ဘဝသည် ရှုပ်ထွေးကွေ့ကောက်ပါသည် ။ သို့ရာတွင် ငှက်မျက်လုံးအကြည့်မျိုးဖြင့် အပေါ်မှ စီးကြည့်လျှင်မူ ထိုဘဝလမ်းကြောင်းသည် မမြင်ရသော မျဉ်းဖြောင့်အတိုင်း သွားနေသည် ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည် ။

ငြိမ်းချမ်းသော နှစ်၊ ရုရှားပြည်တွင် သရောခိုင်းသောနှစ်၊ ပြင်သစ်ပြည်တွင် အကောင်းဆုံး သော ဝိုင်ထွက်သည့် ၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သူများ သည် နောင်တွင် တော်လှန်ရေးပေါင်းများစွာ၊ စစ်ပွဲပေါင်းများစွာကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည် ။ အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေး၊ စပွတ်န

စံ၊ ဗဒ္ဒန်း တိုက်ပွဲ၊ စတာလင်ဂရက်တိုက်ပွဲ၊ အော့စဝစ်၊ ဟီရိုရှီးမား၊ အိုင်းစတိုင်း၊ ပီကာဆို၊ ချာလီချက်ပလင်။

၁၈၉၁ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့ ကိယက်မြို့ အင်စတီကျူ စကားယားလမ်းကျဉ်းက အိမ် ကလေးထဲတွင် ကမ္ဘာလောကကြီး၏ အလင်းရောင်ကို ကျွန်တော်စတင်မြင်သည့်အချိန်က ပီတာ စဘတ်မြို့တွင် ရောက်နေသည့် ချက်ကော့သည် သူ့ညီမထံသို့ စာတစ်စောင် ရေးခဲ့ပါသည်။ ။

‘ငါ့ဘေးပတ်လည်မှာ မနာလိုမှုတွေ ပတ်ဝိုင်းနေတယ်။ ဘယ်လိုနားလည်ရမယ်ဆိုတာ တောင် မသိအောင်ဖြစ်နေပြီ။ သူတို့ ဟာ ငါ့ကို ဂုဏ်ပြုတဲ့ အနေနဲ့ ညစာစားပွဲတွေ ကျင်းပကြတယ်။ အနှစ်သာရမရှိတဲ့ ချီးကျူးစကားတွေ ပြောကြတယ်။ ဒါပေမဲ့တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာ သူတို့ ဟာ ငါ့ကို အရှင်လိုက် ဝါးစားပစ်ချင်နေကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲ။ ဒါကိုတော့ နတ်ဆိုးမှ သိမှာပဲ။ တကယ်လို့ ငါသာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေသွားခဲ့ရင် ငါ့ကို သဘောမကျသူတွေကတော့ အကြီးအကျယ် ဝမ်းသာသွားကြလိမ့်မယ် ထင်တယ်။ လူတွေဟာ သူတို့ ရဲ့ သေးဖွဲ့တဲ့ ခံစားချက် ကလေးတွေကို တော်တော် သေးဖွဲ့တဲ့ နည်းတွေနဲ့ ဖော်ပြတတ်ကြပါကလား။ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ဟာ ကိုယ့်မဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးနေတဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ကို ကိုယ့်မဂ္ဂဇင်းစာစောင်က ပြန်ပြီး တိုက်ခိုက်ရိုးထုံးစံ မရှိပေမယ့် ဘူရီနင် ကတော့ သူ့မဂ္ဂဇင်းစာစောင်ကနေပြီး ငါ့ကိုဆောင်းပါးတစ်စောင်နဲ့ တိုက်ခိုက်ထားလေရဲ့ ။ ဘူရီနင်က ငါ့အကြောင်းကို ရေးသားတာကိုလည်း ကြည့်စမ်းပါဦး။ (ဤကဲ့သို့သော ရွက်ကြမ်းရေကျို ဝတ္ထုများသည် ခြေဦးတည့်ရာသို့ ထွက်ပြေးနေသော ဝတ္ထုများသာ ဖြစ်ပေသည်) လို့ ရေးထားတယ်’ ဟု ချက်ကော့က ရေးခဲ့သည်။ ။

၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် ချက်ကော့သည် ‘ချိန်းသတ်ပွဲ’ဆိုသည့် ဝတ္ထုရှည်တ

စံပုဒ်ကို ရေးနေသည် ။ ထိုဝတ္ထုသည် ထိုခေတ်၏ သရုပ်ကို ဖော်ပြနေသော ဝတ္ထုဖြစ်ပါသည် ။ ထိုဝတ္ထုထဲမှာ ဇာတ်ကောင် လီယက်စကီးသည် တောကျေးလက်တွင် နေရသည့်ဘဝကို စက်ဆုပ်ရွံ့မုန်းသည် ။ ပီတာစဘတ်မြို့ တော်ကို ပြန်ချင်နေသည် ။ ‘ရထားတွဲများမှ လူများ သည် အရောင်းအဝယ်ကိစ္စ၊ အဆိုတော်သစ်များ အကြောင်း၊ ပြင်သစ်-ရုရှားချစ်ကြည်ရေးအကြောင်းကို ပြောနေကြသည် ’ ဟု ရေးသားပါသည် ။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် ‘ချိန်းသတ်ပွဲ’ ဝတ္ထုထဲမှ ပြင်သစ်-ရုရှား၊ ချစ်ကြည်ရေး အကြောင်းကို မလိုချင်ပါ။ ကုန်သွယ်မှု တိုးတက်ရေးအကြောင်းကို မလိုချင်ပါ။

ယခု ‘ချိန်းသတ်ပွဲ’ကို နောက်ထပ်တစ်ခေါက် ပြန်ဖတ်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော်သည် အခြားအရာတစ်ခုကို သိလာရပါသည် ။ ယင်းမှာ ကျွန်တော့်ဘဝအကြောင်းဖြစ်ပါသည် ။

သူ့ဝတ္ထုထဲမှာ ဇာတ်ကောင်လီယက်စကီးသည် စိတ်ဓာတ်ပျော့ညံ့သူ ဖြစ်သည် ။ သူသည် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်ပြီး အကြီးအကျယ် စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းနေသည် ။

‘သူသည် သူ၏ မှုန်မွှားသော မွေးနက္ခတ်ကို ကောင်းကင်မှ ဖြုတ်ချလိုက်လေပြီ။ သူ့နက္ခတ် သည် စုံးစုံးမြုပ် ပျောက်ကွယ်သွားလေပြီ။ ကောင်းကင်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် သူ့နက္ခတ်လမ်းကြောင်း ကိုလည်း ညအမှောင်ထုက ဝါးချိုပစ် လိုက်လေပြီ။ ထိုနက္ခတ်သည် ဘယ်တော့မှ ကောင်းကင်သို့ ပြန်ရောက်တော့မည် မဟုတ်တော့။ အကြောင်းမူ ဘဝဆိုသည် မှာ တစ်ခါသာရှိပြီး နောက်ဘယ်တော့ မှ ပြန်မလာတော့သောကြောင့် ဖြစ်သည် ။ ကုန်လွန်သွားသော သူ့သက်တ

မ်းကို ပြန်အသစ်လုပ်၍ ရ လျှင်မူ အမှားတရားနေရာတွင် အမှန်တရား၊
ပျင်းရိခြင်းနေရာတွင် အလုပ်လုပ်ခြင်း၊ ငြီးငွေ့မှုနေရာ တွင် ပျော်ရွှင်မှု
တို့ဖြင့် အစားထိုးမိပေလိမ့်မည်’ဟု ရေးထားပါသည်။

စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းနေသော လီယက်စကီးကို တိကျသည့် သိပ္ပံပညာ
များကို လိုက်စားပြီး တိကျခြင်းမရှိသောမူကို ကိုင်စွဲသည့် ဗွန်ကိုရင်းဆို
သူက ဤသို့ ဝေဖန်ထားသည်။

‘လီယက်စကီးလို လူတွေဟာ ပြင်လို့ မရတော့ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့
ကို လုပ်ဖို့ နည်းတစ်ခုပဲ ရှိတော့တယ်။ အဲဒါကတော့ လူ့လောကကြီးရဲ့
အကျိုးအတွက် သူတို့ ကို သုတ်သင်ပစ်ဖို့ ပဲ။ ဒီလို ပြောတဲ့ အတွက် သေ
ဒဏ်ပေးတဲ့ စနစ်ကို ထောက်ခံနေတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တစ်
ခုခုတော့ လုပ်မှ ဖြစ်မယ်။ သူ့ကို သုတ်သင်လို့ မပစ်ရင် ဝိုင်းပယ်ထားရမ
ယ်။ သူ့ရဲ့ အတ္တကို ပျောက်သွားအောင် လုပ်ရမယ်။ သူ့ကို လူထုလုပ်ငန်း
တွေမှာ အလုပ်ကြမ်း လုပ်ခိုင်းရမယ်။ သူက ခုံခံရင်၊ မာနတလူလူ လုပ်
နေရင် သူ့ကို သံခြေချင်း ခတ်ရမယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဟာ နာမကျန်းဖြစ်
သူတွေ၊ လူ့လောကကြီး အတွက် အသုံးမကျသူတွေကို သုတ်သင်ဖို့ ပြင်
ထားရမယ်။ ဒီလိုမလုပ်လို့ လီယက်စကီးတို့လို လူတွေ များ လာရင် ယ
ဉ်ကျေးမှုကြီး ပျက်သုဉ်းသွားလိမ့်မယ်’ဟု ဗွန်ကိုရင်းက ပြောသည်။

ဗွန်ကိုရင်းသည် တိုးတက်မှုနှင့် သဘာဝရွေးချယ်မှုတို့ အတွက်
အကြင်နာကင်းသော လှုံ့ဆော် သူဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သနားစရာ
ကောင်းသည့် လီယက်စကီးက မည်သို့တုံ့ပြန်သနည်း၊ ကြည့်ပါ။

‘ဗွန်ကိုရင်းရဲ့ အတွေးအခေါ်က တော်တော်ကို သက်ဦးဆံပိုင်ဆန်ပေ
တာပဲ။ တော်တော်ကို တစ်ချက်လွှတ် ဆန်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူတို့လို သာ
မန်လူသားတွေဟာ အများကောင်းကျိုးကို ဆောင် ရွက်တဲ့ နေရာမှာ သူ

တို့ အိမ်နီးနားချင်းကိုတော့ ငဲ့ညှာတတ်ကြပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့လို ဆိုပါတော့။ ချုပ်ပြောရရင် လူသားတွေလိုဆိုပါတော့။ ဒါပေမဲ့ ဗွန်ကိုရင်းရေ ...။ ခင်ဗျားကတော့ လူတွေကို ခွေးပေါက်စကလေးတွေလို သဘောထားနေပါကလား။ ဘာမှ မဟုတ်တဲ့ အရုပ်တွေလို သဘောထားနေပါကလား။ လူ့လောက၊ လူ့ဘဝကြီးအတွက် ဘာမှ အသုံးမကျတဲ့ အသေးအဖွဲ ကလေးတွေလို့ သဘောထားနေပါကလား။ ဗွန်ကိုရင်းဟာ အလုပ်တော့ လုပ်ပါရဲ့ ။ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း ကို သွားတဲ့ အဖွဲ့ထဲမှာ လိုက်သွားပါရဲ့ ။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်အိမ်နီးချင်းကို ချစ်လို့ တော့ မဟုတ်ဘူး ။ လူမျိုးနွယ်ကြီးအတွက်၊ နောင် မျိုးဆက်သစ်တွေအတွက်၊ စံပြလူသားမျိုးနွယ်တစ်ခုအတွက်တဲ့ ။ တကယ်တော့ သူပြောတဲ့ လူသားမျိုးနွယ်ကြီး တစ်ခုလုံးတို့ ဆိုတဲ့ အရာတွေဟာ ဘာမှ ရေရေရာရာ မရှိတဲ့ အရာတွေပါ။ တကယ်တော့ လူသားမျိုးနွယ်ကြီးဆိုတာ ဘာလဲ။ တံလုပ်တစ်ခုပဲ မဟုတ်လား။ အမှန်တော့ သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်တွေဟာတံလုပ်ကို လိုက်နေတဲ့ သူတွေ။ ဝိပလ္လာသ စွဲထင်နေတဲ့ လူတွေပဲ မဟုတ်လား’

ဝတ္ထုအဆုံးတွင် လီယက်စကီးသည် (သူနှင့်အတူ ချက်ကော့လည်း ပါပါသည်) မုန်တိုင်း ထန်နေသော ပင်လယ်ပြင်ကြီးကို ကြည့်ရင်းတွေးနေသည် ။

‘ဟော ... လှေကလေးကို ပြန်လှော်လာကြပြီ။ ဒါပေမဲ့ လှေက ရှေ့ကို နှစ်လျားရောက်တိုင်း နောက်ကိုတစ်လျား ပြန်ရွေ့နေပါကလား။ ဒါပေမဲ့ လှေသမားတွေကတော့ စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင် ကြပေတယ်။ သူတို့ တတ်အားသမျှ လှော်ကြ၊ ခတ်ကြတယ်။ မြင့်မားတဲ့ လှိုင်းလုံးကြီးတွေကို လည်း မကြောက်ကြဘူး။ လှေကလေးကတော့ လှော်နေတုန်းပဲ။ ခဏကြာရင် လှေကလေးကို မြင်ရတော့ မှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ နောက် နာရီဝက်လောက်ဆိုရင် လှေသမားတွေဟာ သင်္ဘောက အလင်းရောင်

ကို မြင်ကြရတော့မယ်။ တစ်နာရီလောက်အတွင်းမှာ သင်္ဘောဘေးက လှေကားကလေးနားကို ရောက်သွားတော့မယ်။ ဘဝမှာ လည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ အမှန်တရားကို လိုက်လံရှာဖွေရင်း လူတွေဟာ ရှေ့ကို နှစ်လှမ်း တက်ပြီး နောက်ကို တစ်လှမ်း ဆုတ်ကြရတယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ၊ အမှားတွေ၊ ငြီးငွေ့မှုတွေက သူတို့ ကို နောက်ပြန်တွန်းလိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှန်တရားကိုလိုချင်တဲ့ ဆန္ဒနဲ့ ကြံ့ခိုင် တဲ့ စိတ်ဓာတ်က သူတို့ ကို ရှေ့ကို မောင်းပို့တယ်။ သူတို့ လှေဟာ အမှန်တရားဆိပ်ကမ်းကို ရောက်မ ရောက်ဆိုတာတော့ ဘယ်သူမှ မသိနိုင်ပေဘူး’

ကျွန်တော်ပြောခဲ့သည့်အတိုင်း ချက်ကော့သည် ‘ချိန်းသတ်ပွဲ’ ဝတ္ထုကို ၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် ရေးခဲ့ပါသည် ။ ယခု ကျွန်တော့်ဘဝကို ပြန်ကြည့်သည့်အခါ၌ ကျွန်တော့်အတွေးများ ၊ ကျွန်တော့် မျှော်လင့်ချက်များ ၊ ကျွန်တော့်သံသယများ နှင့် ကျွန်တော်မမွေးခင်က ချက်ကော့၏ စိတ်ကို လူပျိုရူး စေတတ်သည့် အရာများ အကြားတွင် ဆက်စပ်မှုရှိနေသည် ကို သွားတွေ့နေရပါသည် ။

ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့်ဘဝတွင် ဗွန်ကိုရင်းလို လူမျိုးတွေ တွေ့ခဲ့ရပါသည် ။ ကျွန်တော့် တွင် အမှားတွေလုပ်ခဲ့မိပြီး လမ်းစပျောက်ခဲ့ရသည့်အခါတွေ ရှိပါသည် ။ လီယက်စကီးကဲ့သို့ပင် ကျွန်တော်သည် လည်း ကျွန်တော်၏ မှုန်မှားသော မွေးနက္ခတ်ကို ကောင်းကင်မှ ဖြုတ်ချလွှင့်ပစ်ခဲ့ ကာ လီယက်စကီးကဲ့သို့ပင် ဝမ်းနည်းပူဆွေး ဖြစ်ခဲ့ရဖူးပါသည် ။ သူလိုပင် စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်စွာဖြင့် လှေကိုဆက်လှော်ခတ်နေကြသော လှေသမားတို့ ကို ကြည့်၍ နှစ်သက်အားရ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါသည် ။

ယနေ့တွင် မူ ဝေးလံသည့် ပထဝီတိုက်ကြီးများ သည် မြို့စွန်ရပ်ကွက်တွေ ဖြစ်လာနေပါပြီ။ လကမ္ဘာသည် ပင်လျှင် ကျွန်တော်တို့ နှင့်ပို၍

နီးလာနေပါပြီ။

သို့ရာတွင် ထိုသို့ဖြစ်သည့်အတိုင်း အတိတ်၏ ခွန်အားတို့ သည် ဆုံး
ရှုံးသွားခြင်းမရှိသေးပါ။

ဘဝတွင် လူတစ်ယောက်၏ အရေခွံသည် အဝတ်အစားလဲသလို ကြံ
မိဖန်များ စွာ ပြောင်းလဲ နိုင်ပါသည် ။ သို့ရာတွင် နှလုံးသားကိုကား
ပြောင်းလဲ၍ မရပါ။ လူတွင် နှလုံးသာ တစ်ခုသာ ရှိပါသည် ။

***